TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) NUTARTIS

2016 m. vasario 18 d.*

„priimti prejudicinį sprendimą — Teisingumo Teismo procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalis ir 99 straipsnis — Kelių transportas — Vairuotojo poilsio laikas — Valstybės narės teisės nuostatos, pagal kurias į komandiruotę vykstantis darbuotojas netenka teisės gauti nustatyto dydžio išmokų už apgyvendinimą, kai savo lėšomis apgyvendina darbdavys — Galimas sunkvežimio vairuotojo apgyvendinimo jo transporto priemonėje įskaitymas“

Byloje C-325/15

dėl *Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu* (Wrocław-Śródmieście apygardos teismas Vroclave, Lenkija) 2015 m. gegužės 6 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. liepos 1 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Z. Ś.,

Z. M.,

M. P.

prieš

X

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas F. Biltgen, teisėjai E. Levits ir M. Berger (pranešėja),

generalinis advokatas N. Wahl,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į išklausius generalinį advokatą priimtą sprendimą išspręsti bylą motyvuota nutartimi pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalį ir 99 straipsnį,

priima šią

* Proceso kalba: lenkų.

Nutartį

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo ir iš dalies keičiančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 3821/85 ir (EB) Nr. 2135/98 bei panaikinančio Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3820/85 (OL L 102, p. 1) 8 straipsnio 8 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant tarptautinę vežimo veiklą vykdančių variklinių transporto priemonių vairuotojų Z. Š., Z. M. ir M. P. ginčą su jų buvusiu darbdaviu X dėl to, kad pastarasis atsisakė mokėti tam tikras išmokas už jų transporto priemonėje praleistas naktis.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Reglamento Nr. 561/2006 4 straipsnyje numatyta:

„Šiame reglamente taikomos šios sąvokos:

<...>

c) „vairuotojas“ – tai asmuo, vairuojantis transporto priemonę net ir trumpą laiko tarpą arba vežamas transporto priemonėje, kai jo pareiga – prireikus ją vairuoti;

<...>

f) „poilsis“ – tai nepertraukiamas laiko tarpas, per kurį vairuotojas gali laisvai disponuoti savo laiku;

g) „kasdienio poilsio laikotarpis“ – tai kasdienis laiko tarpas, per kurį vairuotojas gali laisvai disponuoti savo laiku, apimantis „normalų kasdienio poilsio laikotarpį“ arba „sutrumpintą kasdienio poilsio laikotarpį“:

— „normalus kasdienio poilsio laikotarpis“ – tai mažiausiai 11 valandų poilsiui skirtas laiko tarpas. Kaip alternatyva, šis normalus kasdienio poilsio laikotarpis gali būti suskirstytas į du laikotarpius, kai pirmas yra mažiausiai 3 valandų nepertraukiamas laikotarpis, o antras – mažiausiai 9 valandų nepertraukiamas laikotarpis,

— „sutrumpintas kasdienio poilsio laikotarpis“ – mažiausiai 9 valandų, bet trumpesnis nei 11 valandų, poilsiui skirtas laiko tarpas;

h) „kassavaitinio poilsio laikotarpis“ – tai kassavaitinis laiko tarpas, per kurį vairuotojas gali laisvai disponuoti savo laiku, apimantis „normalų kassavaitinio poilsio laikotarpį“ arba „sutrumpintą kassavaitinio poilsio laikotarpį“:

— „normalus kassavaitinio poilsio laikotarpis“ – tai mažiausiai 45 valandų poilsiui skirtas laiko tarpas,

— „sutrumpintas kassavaitinio poilsio laikotarpis“ – trumpesnis nei 45 valandų poilsiui skirtas laiko tarpas, kuris, laikantis 8 straipsnio 6 dalyje nustatytų sąlygų, gali būti sutrumpintas ne daugiau kaip iki 24 paeiliui einančių valandų;

i) „savaitė“ – laiko tarpas nuo pirmadienio 00.00 valandų iki sekmadienio 24.00 valandos;

<...>“

4 Reglamento Nr. 561/2006 8 straipsnio 8 dalyje numatyta:

„Jei vairuotojas taip nusprendžia, kasdienio poilsio ir sutrumpinto kassavaitinio poilsio laikotarpiais ne transporto priemonės nuolatinio laikymo vietoje galima pasinaudoti transporto priemonėje, jei joje kiekvienam vairuotojui yra įrengtos tinkamos miegojimo vietos, o transporto priemonė stovi vietoje.“

Lenkijos teisė

5 2002 m. gruodžio 19 d. Darbo ir socialinės politikos ministro potvarkio dėl išmokų, mokėtinų valstybės ar savivaldybės institucijų darbuotojams už komandiruotę į užsienį, dydžio ir apskaičiavimo sąlygų (*Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju*, *Dz. U.*, 2002 m., Nr. 236, 1991 pozicija; toliau – 2002 m. gruodžio 19 d. potvarkis) 9 straipsnio 1 dalyje ir 2013 m. sausio 29 d. Darbo ir socialinės politikos ministro potvarkio dėl išmokų, mokėtinų valstybės ar savivaldybės institucijų darbuotojams už komandiruotę (*Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej – Dz. U.*, 2013 m., 167 pozicija; toliau – 2013 m. sausio 29 d. potvarkis), 16 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad į komandiruotę užsienyje vykstantis darbuotojas gali prašyti atlyginti patirtas apgyvendinimo išlaidas, lygias sąskaitoje nurodytai sumai, neviršijant atitinkamu laikotarpiu galiojančių potvarkių priede numatytos didžiausios sumos.

6 Tų straipsnių 2 dalyje nustatyta, kad tuo atveju, kai darbuotojas nepateikia sąskaitos, jis gali gauti nustatyto dydžio išmoką, lygią 25 % šių nuostatų 1 dalyje nurodytos didžiausios sumos.

7 Pagal kiekvieno iš minėtų straipsnių 4 dalį jų 1 ir 2 dalys netaikomos, kai savo lėšomis apgyvendina darbdavys.

8 2004 m. balandžio 16 d. Vairuotojų darbo laiko įstatyme (*Ustawa o czasie pracy kierowców*, *Dz. U.*, 2012 m., 1155 pozicija; toliau – Vairuotojų darbo laiko įstatymas) nurodyta, kad darbo santykiais susietiems vairuotojams taikomos ne tik teisės nuostatos dėl darbo laiko, bet ir Reglamente Nr. 561/2006 numatytos taisyklės dėl privalomų pertraukų ir poilsio, reglamentuojančios transporto priemonės vairavimo trukmę.

9 Vairuotojų darbo laiko įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad vairuotojas turi teisę į mažiausiai 11 valandų nepertraukiamą poilsį per dieną. Kasdieniniu poilsiu, išskyrus minėto įstatymo 4a skyriuje nurodytus vairuotojus, t. y. tuos, kurių įprastai nuvažiuojamas atstumas neviršija 50 kilometrų, galima naudotis transporto priemonėje, jei ji stovi vietoje ir joje įrengtos tinkamos miegojimo vietos.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

10 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad ieškovai pagrindinėje byloje laikotarpiu nuo 2011 iki 2013 m. buvo įdarbinti X daugiau nei 12 tonų sveriančių sunkvežimių vairuotojais tarptautinei vežimo veiklai vykdyti. Kaip kompensaciją už užsienyje savo transporto priemonės kabinoje, kurioje buvo įrengtos tinkamos miegojimo vietos, praleistas naktis jie paprašė X sumokėti tam tikras nustatyto dydžio išmokas.

11 Pagal šių ieškovų atitinkamas darbo sutartis jie turėjo teisę gauti pagrindinį darbo užmokestį, nustatyto dydžio išmoką už darbą naktį ir nustatyto dydžio išmoką už viršvalandžius.

12 Visu šių sutarčių galiojimo laikotarpiu darbdavys atsisakė minėtiems ieškovams sumokėti nustatyto dydžio išmokas už jų transporto priemonėje praleistas naktis, nes jis juos nemokamai apgyvendino atitinkamos transporto priemonės kabinoje.

13 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinės bylos dalykas susijęs tik su šių vairuotojų teisėmis jų darbdavio atžvilgiu nacionalinėje teisėje nustatytomis sąlygomis atlyginant apgyvendinimo išlaidas.

14 Tokiomis aplinkybėmis *Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento Nr. 561/2006 8 straipsnio 8 dalis, kurioje nurodyta, kad, jei vairuotojas taip nusprendžia, kasdienio poilsio ir sutrumpinto kassavaitinio poilsio laikotarpiais ne transporto priemonės nuolatinio laikymo vietoje galima naudotis transporto priemonėje, jei joje kiekvienam vairuotojui įrengtos tinkamos miegojimo vietos, o transporto priemonė stovi vietoje, turi būti aiškinama taip, kad, kai darbdavys (vežėjas) nemokamai suteikia darbuotojui (vairuotojui) miegojimo vietą transporto priemonės kabinoje, ja draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, numatytos 2002 m. gruodžio 19 d. potvarkio su pakeitimais, taikyto iki 2013 m. vasario 28 d., 9 straipsnio 4 dalyje ir 2013 m. sausio 29 d. <...> potvarkio, taikomo nuo 2013 m. kovo 1 d., 16 straipsnio 4 dalyje, ir dėl to darbuotojas tokiu atveju turi teisę į apgyvendinimo išlaidų atlyginimą 2002 m. gruodžio 19 d. potvarkio 9 straipsnio 1–3 dalyse ir 2013 m. sausio 29 d. 16 straipsnio 1–3 dalyse nustatytomis sąlygomis ar darbo sutartyje, kolektyvinėje sutartyje ar kitose darbo teisės normose nustatytomis palankesnėmis sąlygomis ir gaudamas pastaruosiuose dokumentuose nustatytas didesnes sumas?

2. Ar Reglamento Nr. 561/2006 8 straipsnis turi būti aiškinama taip, kad, jei vairuotojas taip nusprendžia, poilsio laikotarpiais ne transporto priemonės nuolatinio laikymo vietoje, apibrėžtais šio reglamento 4 straipsnio f–i punktuose, galima naudotis transporto priemonėje, jei joje kiekvienam vairuotojui įrengtos tinkamos miegojimo vietos, o transporto priemonė stovi vietoje?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

15 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnį, jeigu atsakymas į klausimą, dėl kurio pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, nekelia jokių pagrįstų abejonių, Teisingumo Teismas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo siūlymu ir išklausęs generalinį advokatą, bet kada gali nuspręsti išspręsti bylą motyvuota nutartimi.

16 Šioje byloje minėta nuostata taikytina atsakant į pirmąjį klausimą.

17 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 561/2006 8 straipsnio 8 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, numatančios sąlygas, kuriomis transporto priemonės vairuotojas gali prašyti atlyginti apgyvendinimo išlaidas, patirtas vykdant profesinę veiklą.

18 Šiuo atžvilgiu pakanka priminti, jog Reglamento Nr. 561/2006 8 straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad, jei vairuotojas taip nusprendžia, kasdienio poilsio ir sutrumpinto kassavaitinio poilsio laikotarpiais ne transporto priemonės nuolatinio laikymo vietoje galima naudotis transporto priemonėje, jei joje kiekvienam vairuotojui įrengtos tinkamos miegojimo vietos, o transporto priemonė stovi vietoje.

19 Taigi iš šios nuostatos formuluotės matyti, kad ji susijusi tik su tam tikro poilsio laiko, kuris vairuotojui priklauso vykdant savo profesinę veiklą, organizavimu, o ne su kompensacija už šį poilsio laiką.

20 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad Reglamente Nr. 561/2006, kuriuo, be kita ko, derinamos taisyklės dėl vairavimo trukmės, pertraukų ir poilsio laikotarpių, kurių turi laikytis keleivius ir krovinius keliais vežantys vairuotojai, nacionalinės teisės aktų leidėjui paliekant galimybę priimti minėtiems vairuotojams palankesnes nuostatas, nėra jokios nuostatos dėl išmokų, kurias galėtų gauti tokie vairuotojai vykdydami savo profesinę veiklą.

21 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad Reglamentu Nr. 561/2006 ir ypač jo 8 straipsnio 8 dalimi nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, numatančios sąlygas, kuriomis transporto priemonės vairuotojas gali prašyti atlyginti apgyvendinimo išlaidas, patirtas vykdant profesinę veiklą.

Dėl antrojo klausimo

22 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalį, jeigu byla akivaizdžiai nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai arba jeigu prašymas, ieškinys ar apeliacinis skundas yra akivaizdžiai nepriimtinas, išklausęs generalinį advokatą, Teisingumo Teismas bet kada gali nuspręsti išspręsti bylą motyvuota nutartimi ir netęsti proceso.

23 Šioje byloje minėta nuostata taip pat taikytina atsakant į antrąjį klausimą.

24 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 561/2006 8 straipsnio 8 dalis turi būti aiškinama taip, kad, kai vairuotojas taip nusprendžia, poilsio laikotarpiais ne transporto priemonės nuolatinio laikymo vietoje, apibrėžtais šio reglamento 4 straipsnio f–i punktuose, galima naudotis transporto priemonėje, jei joje kiekvienam vairuotojui įrengtos tinkamos miegojimo vietos, o transporto priemonė stovi vietoje.

25 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad vykdant bendradarbiavimą pagal SESV 267 straipsnį siekiant pateikti Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris būtų naudingas nacionaliniam teismui, reikia, kad jis apibrėžtų pateikiamų klausimų faktines aplinkybes ir pagrindines teisės nuostatas arba bent paaiškintų šiuos klausimus pagrindžiančias faktines prielaidas (žr., be kita ko, Nutarties *Striani ir kt.*, C-299/15, EU:C:2015:519, 22 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

26 Teisingumo Teismas gali priimti sprendimą dėl Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimo tik remdamasis nacionalinio teismo nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis (žr., be kita ko, Nutarties *Talasca*, C-19/14, EU:C:2014:2049, 18 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

27 Teisingumo Teismas taip pat pabrėžia nacionalinio teismo nurodomų tikslių priežasčių, dėl kurių šis suabejojo dėl Sąjungos teisės aiškinimo ir manė, kad būtina pateikti prejudicinius klausimus Teisingumo Teismui, svarbą (žr. Nutarties *Talasca*, C-19/14, EU:C:2014:2049, 19 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

28 Kadangi prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra proceso Teisingumo Teisme pagrindas, būtina, kad nacionalinis teismas pačiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą išdėstytų faktines pagrindinės bylos aplinkybes ir svarbiausias teisės nuostatas ir bent kiek nurodytų prašomų išaiškinti Sąjungos teisės nuostatų pasirinkimo priežastis ir ryšį, kuris, jo manymu, egzistuoja tarp šių nuostatų ir jo nagrinėjamoje byloje taikytinų nacionalinės teisės aktų (žr. Nutarties *Talasca*, C-19/14, EU:C:2014:2049, 20 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

29 Šie prašymo priimti prejudicinį sprendimą turiniui keliami reikalavimai, kurie turi sudaryti galimybę Teisingumo Teismui patikrinti ne tik prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą, bet ir savo jurisdikciją atsakyti į pateiktą klausimą, aiškiai išdėstyti Procedūros reglamento 94 straipsnyje, kuris

prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui turi būti žinomas vykdant bendradarbiavimą pagal SESV 267 straipsnį ir kurio jis privalo tiksliai laikytis (žr. Sprendimo *Siragusa*, C-206/13, EU:C:2014:126, 19 punktą ir Nutarties *Talasca*, C-19/14, EU:C:2014:2049, 21 punktą).

30 Šiuo klausimu taip pat pažymėtina, kad prašymuose priimti prejudicinį sprendimą pateikta informacija turi ne tik leisti Teisingumo Teismui pateikti naudingą atsakymą, bet ir suteikti valstybių narių vyriausybėms ir kitoms suinteresuotosioms šalims galimybę pateikti pastabas pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnį. Teisingumo Teismas turi užtikrinti, kad ši galimybė būtų garantuojama atsižvelgiant į tai, jog pagal šią nuostatą suinteresuotosioms šalims įteikiami tik sprendimai dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą (žr., be kita ko, Nutarties *Talasca*, C-19/14, EU:C:2014:2049, 23 punktą).

31 Nagrinėjamu atveju sprendimas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą neatitinka šių reikalavimų.

32 Net jeigu atsižvelgiant į tai, jog antrojo klausimo formuluotėje nurodytas „vairuotojo sprendimas“, galima manyti, kad šis klausimas susijęs su minėto straipsnio 8 dalimi, kurioje paminėtas toks „sprendimas“, reikia konstatuoti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo išaiškinti Reglamento Nr. 561/2006 8 straipsnį ir tiksliai nenurodo straipsnio dalies, dėl kurios teikia klausimą.

33 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepaaiškina, kodėl šiuo klausimu prašomas nuostatos dėl kasdienio poilsio ir sutrumpinto kassavaitinio poilsio laikotarpių ne transporto priemonės nuolatinio laikymo vietoje, kuriais vairuotojas galima naudotis savo transporto priemonėje, išaiškinimas būtinas, kad jis galėtų išspręsti savo nagrinėjamą ginčą.

34 Nacionalinis teismas teigia, jog iš Reglamento Nr. 561/2006 8 straipsnio 8 dalies aiškiai nematyti, kad ši nuostata susijusi su visais to paties reglamento 4 straipsnyje apibrėžtų poilsio laikotarpių tipais, nes normalūs kassavaitinio poilsio laikotarpiai nėra jame aiškiai nurodyti. Nenurodęs jokio motyvo dėl atsakymo į antrąjį klausimą būtinumo ar naudingumo siekiant išspręsti nagrinėjamą ginčą, minėtas teismas taip pat visiškai nepaaiškino priežasčių, dėl kurių Teisingumo Teismo teiktinų atsakymų į antrąjį klausimą, šiuo atveju susijusį su Reglamento Nr. 561/2006 8 straipsniu, tokiomis procesinėmis aplinkybėmis galėtų prireikti sprendžiant tą ginčą.

35 Todėl prašymas priimti prejudicinį sprendimą neatitinka šios nutarties 25–30 punktuose išdėstytų reikalavimų, t. y. reikalavimų dėl pakankamo aiškumo ir tikslumo, kad Teisingumo Teismas galėtų priimti sprendimą būdamas įsitikinęs, kad atsakymas į pateiktą klausimą būtinas siekiant išspręsti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamą ginčą ir kad valstybių narių vyriausybės ir kiti suinteresuotieji asmenys gali veiksmingai pasinaudoti galimybe pateikti pastabų pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnį.

36 Kadangi nenurodyta pakankamai klausimo motyvų, Teisingumo Teismas negali į jį naudingai atsakyti.

37 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad antrasis klausimas yra akivaizdžiai nepriimtinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

38 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nutaria:

1. **2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo ir iš dalies keičiantis Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 3821/85 ir (EB) Nr. 2135/98 bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3820/85, ypač jo 8 straipsnio 8 dalis, turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, numatančios sąlygas, kuriomis transporto priemonės vairuotojas gali prašyti atlyginti apgyvendinimo išlaidas, patirtas vykdant profesinę veiklą.**

2. **Antrasis *Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu* klausimas yra akivaizdžiai nepriimtinas.**

Parašai.